

Annelies Acda
Pharos / GezondIn

Gezondheidsverschillen

Missie

Het terugdringen van grote gezondheidsverschillen.

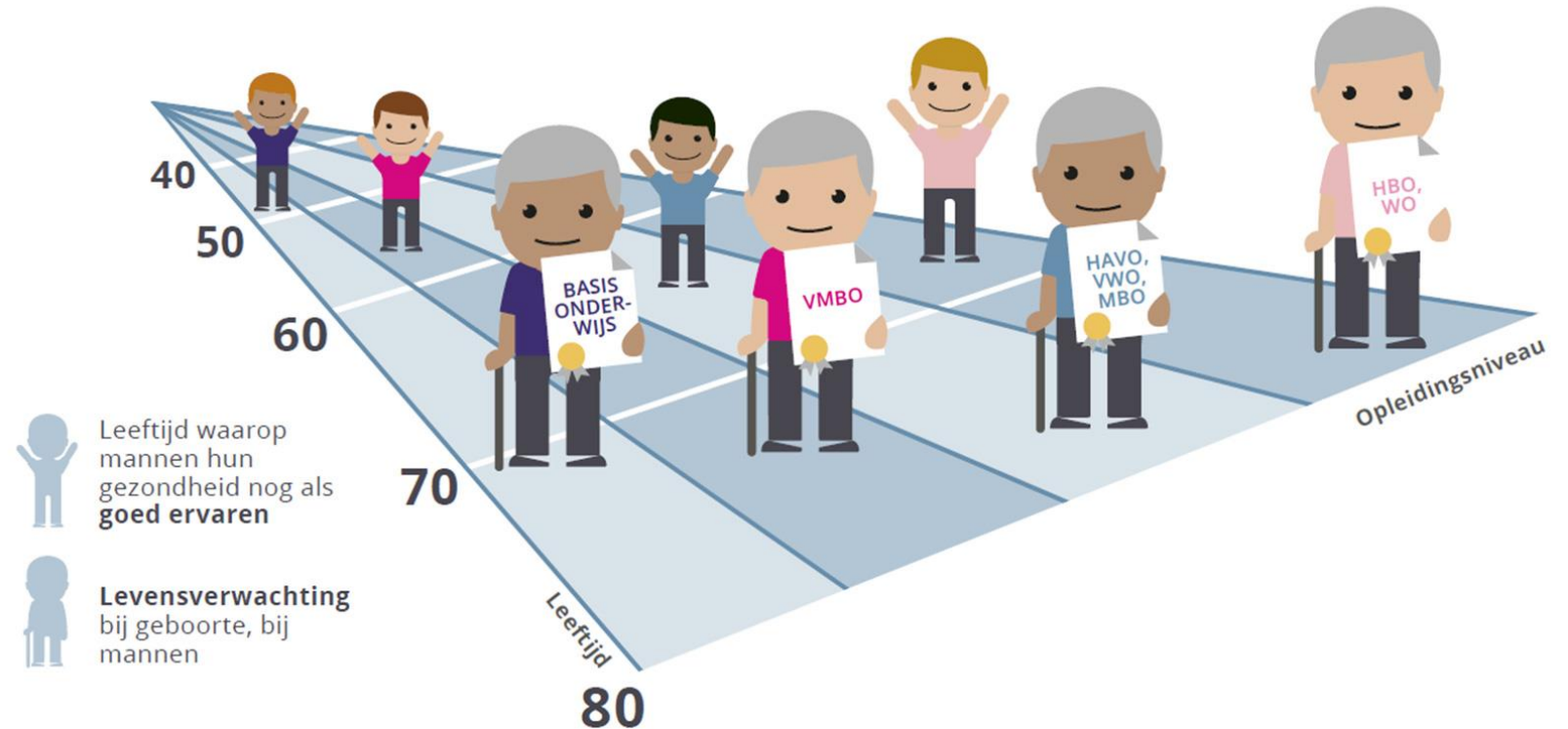
Uitgangspunt

Gezondheid en kwaliteit van zorg voor iedereen in Nederland.

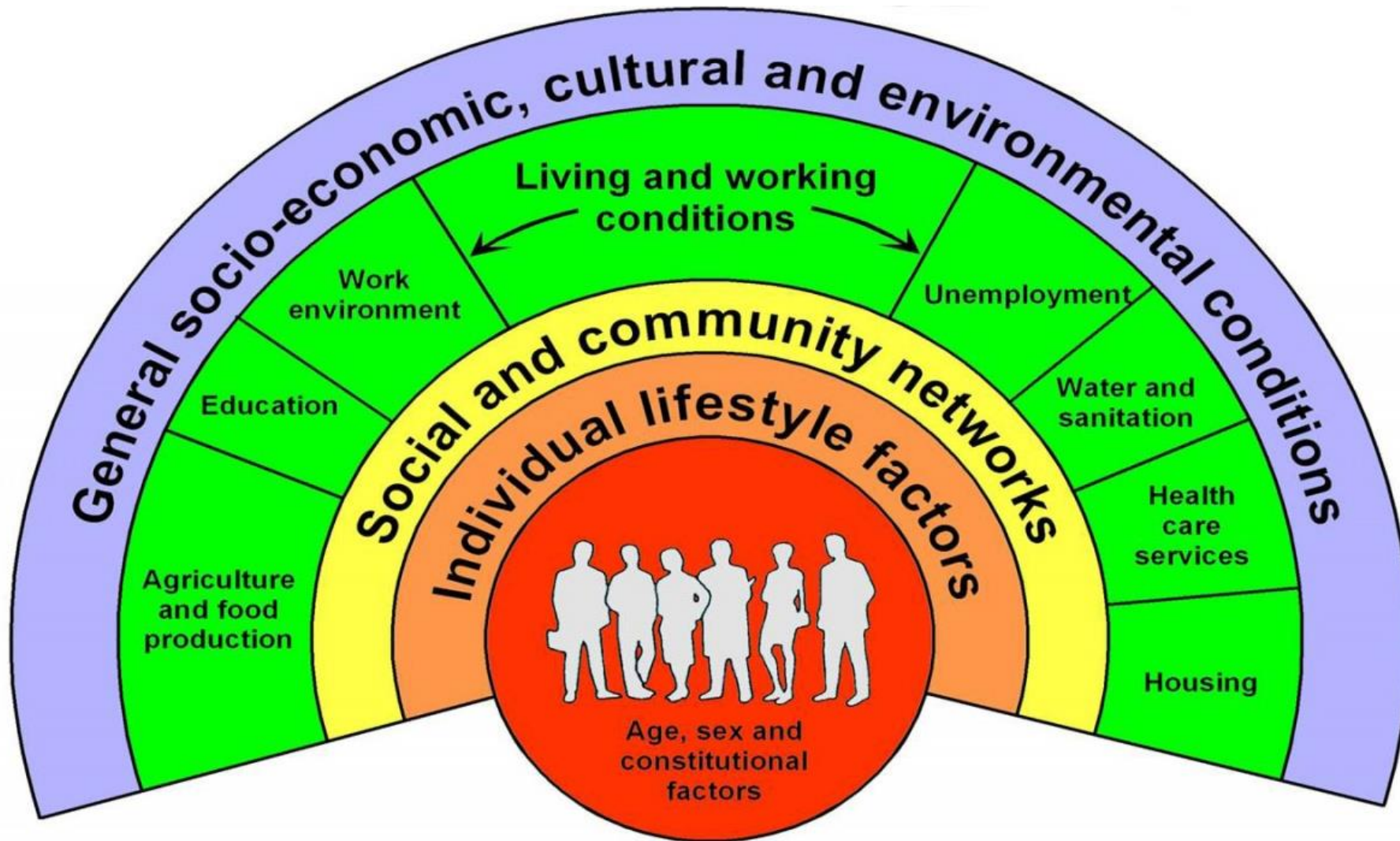

Gezondheidservaring en levensverwachting per **opleidings**niveau

Hoe lager op de sociale ladder hoe meer chronische ziekten en hoe jonger dood.

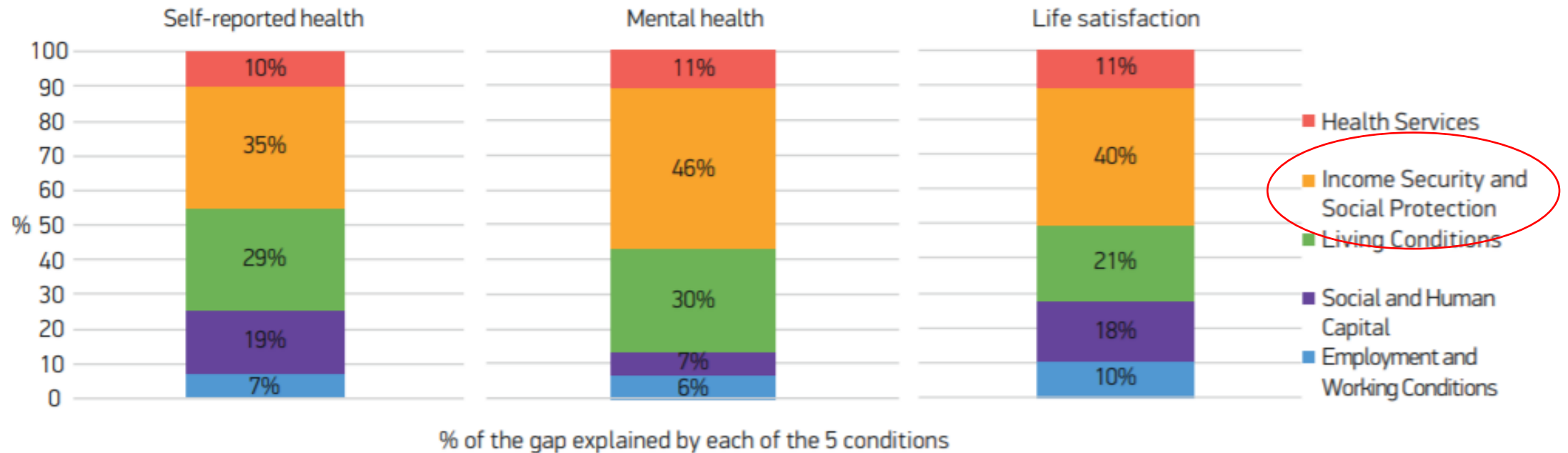
Wat beïnvloedt de gezondheid?

Source: Dahlgren and Whitehead, 1991

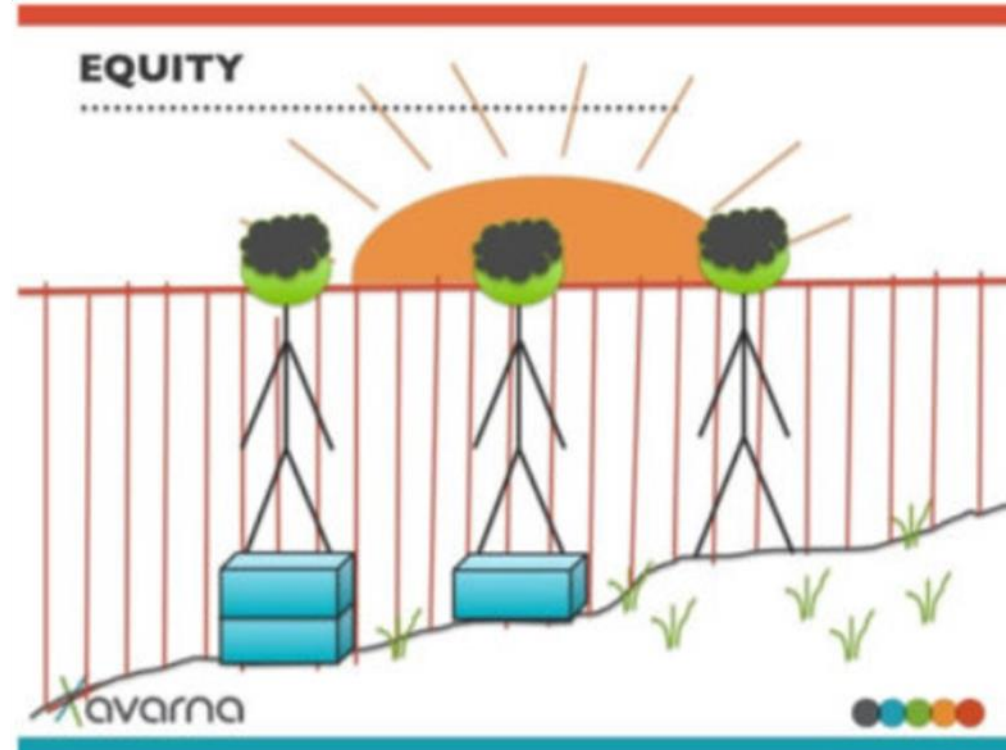
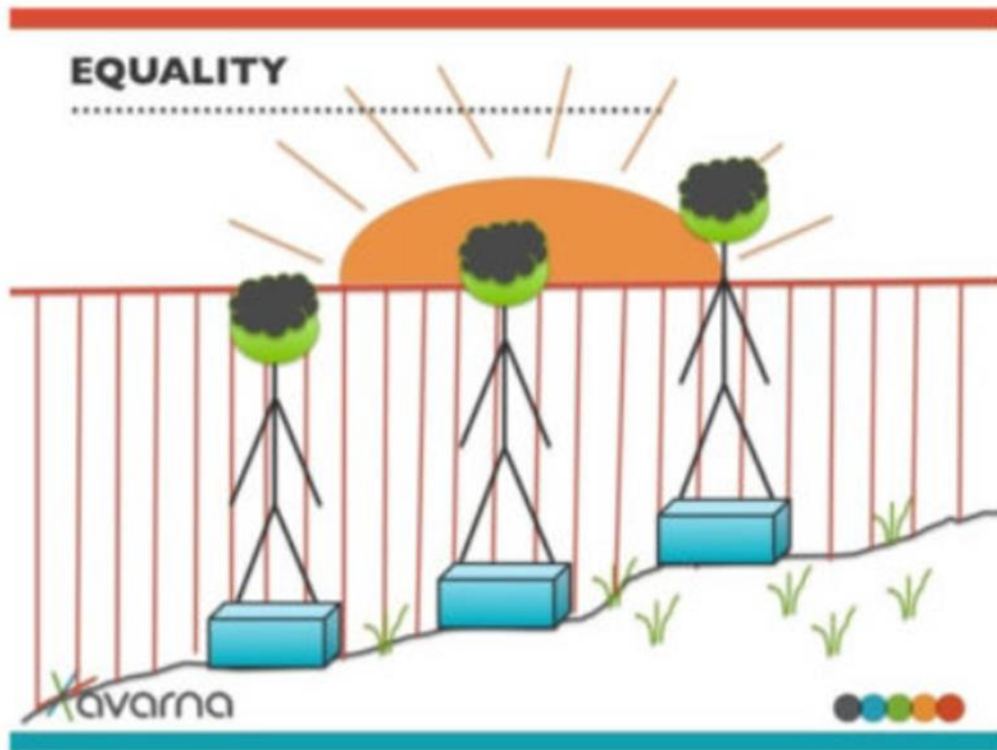
Thema's die ingrijpen op (on)gelijkheid

Fig. O.9. The five conditions' contributions to inequities in self-reported health, mental health and life satisfaction (EU countries)

Note. Analysis controls for age and sex of individuals.

Source: authors' own compilation, based on 2003–2016 data from the EQLS.

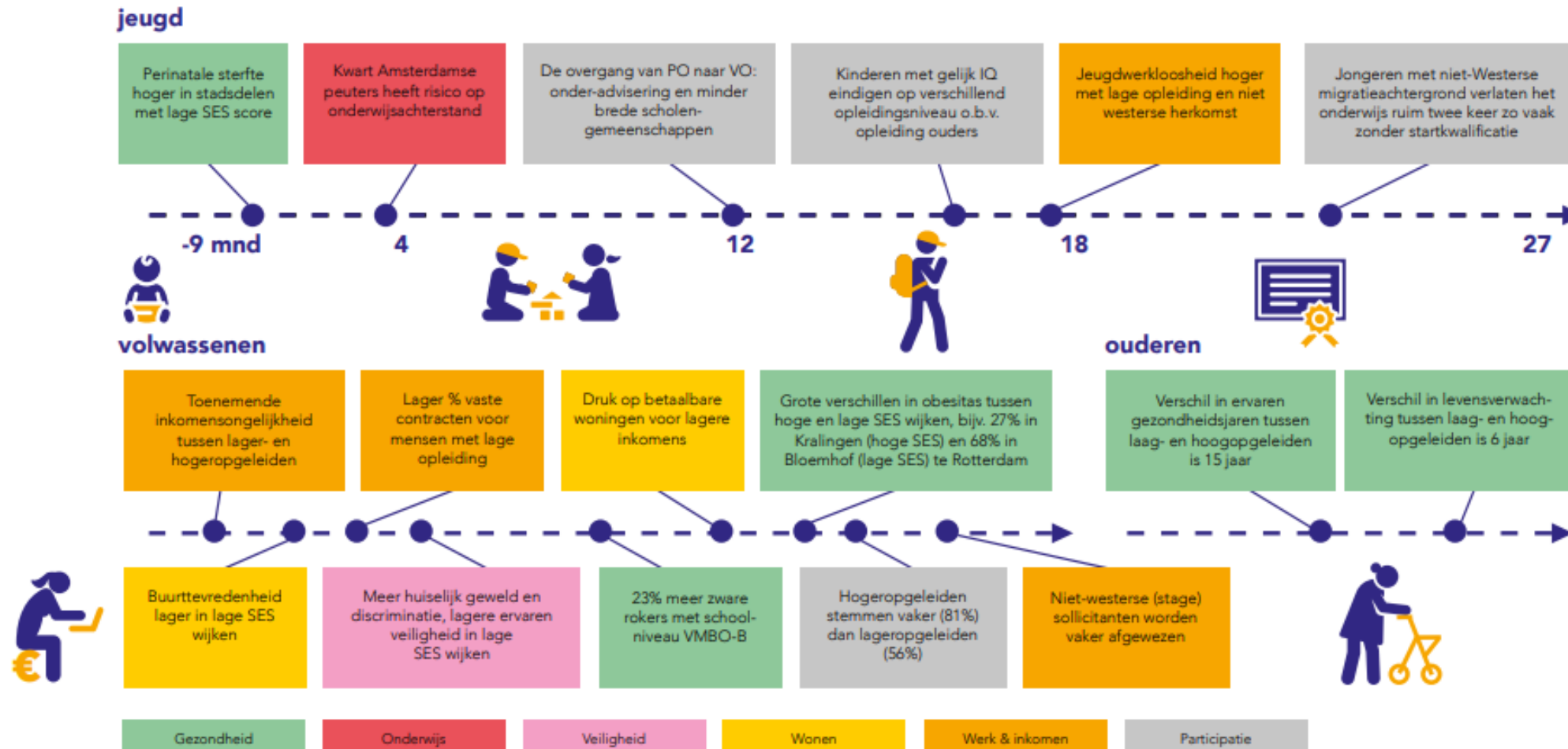
Gelijkheid is niet hetzelfde als Gelijke kansen

Kansengelijkheid op zijn Amerikaans

Figuur 2

Nederlanders met een lage SES score en/of migratieachtergrond krijgen over de gehele levensloop minder kansen

Samenvattend belangrijkste oorzaken gezondheidsachterstanden

- Lage opleiding en inkomen
- Armoede, schulden, eenzaamheid en werkloosheid/gebrek participatie
- Gebrek aan sociale zekerheid, een sociaal vangnet
- Kansarme woonomstandigheden en leefomgeving
- Beperkte gezondheidsvaardigheden en zelfmanagement
- Minder toegankelijke, begrijpelijke, betaalbare, persoons gerichte (gezondheids) zorg/ondersteuning
- Roken, **overgewicht**, overmatig alcoholgebruik en depressie
- Bij migranten aanvullende oorzaken, zoals discriminatie

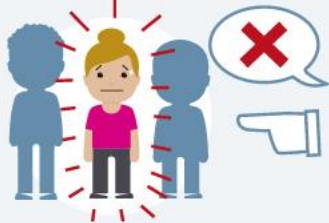
Samenhang gezondheid met stress, geldzorgen en live events

Wat geeft mensen chronische stress?

Geldzorgen

Discriminatie

Slechte woning

Overlast
in de buurt

Werkloosheid

Ingewikkelde
post

Weg niet
kunnen vinden

Afspraak
bij de dokter

Ruzie maken

LEVENSGEBEURTENISSEN

verlies dierbare

echtscheiding

verhuizing

migratie

Gevolgen van chronische stress

Fysiek

Hart- en
vaatziekten

Diabetes

Obesitas

Vroegtijdige
veroudering
(DNA verandert)

Verminderde
vruchtbaarheid

Afweersysteem
vermindert

Cognitief

Concentratie
problemen

Minder goed
geheugen

Impulsief
gedrag

Moeite met plannen
en organiseren

Moeite met emoties
reguleren

Mentaal

VERSLAVING

DEPRESSIE

ANGST

ALZHEIMER

Samenhang armoede, schulden en gezondheid

FYSIEKE EN PSYCHISCHE GEZONDHEID

- Chronische ziekten
- (ernstig) overgewicht
- Eenzaamheid
- Depressie en angst
- Slaapproblemen
- Gevoel van machteloosheid
- Weinig geloof in eigen kunnen

LEEFOMSTANDIGHEDEN

Ongezonde leefstijl

Minder goede toegang tot preventie en zorg

Sociale netwerk wordt kleiner

Ongezonde arbeidsomstandigheden

Ongezonde leefomgeving

Minder kans op gezond opgroeien

Samenhang armoede, schulden en gezondheid

FYSIEKE EN PSYCHISCHE GEZONDHEID

- Chronische ziekten
- (ernstig) overgewicht
- Eenzaamheid
- Depressie en angst
- Slaapproblemen
- Gevoel van machteloosheid
- weinig geloof in eigen kunnen

LEEFOMSTANDIGHEDEN

Ongezonde leefstijl

Minder goede toegang tot preventie en zorg

Sociale netwerk wordt kleiner

Ongezonde arbeidsomstandigheden

Ongezonde leefomgeving

Minder kans op gezond opgroeien

Wisselwerking!

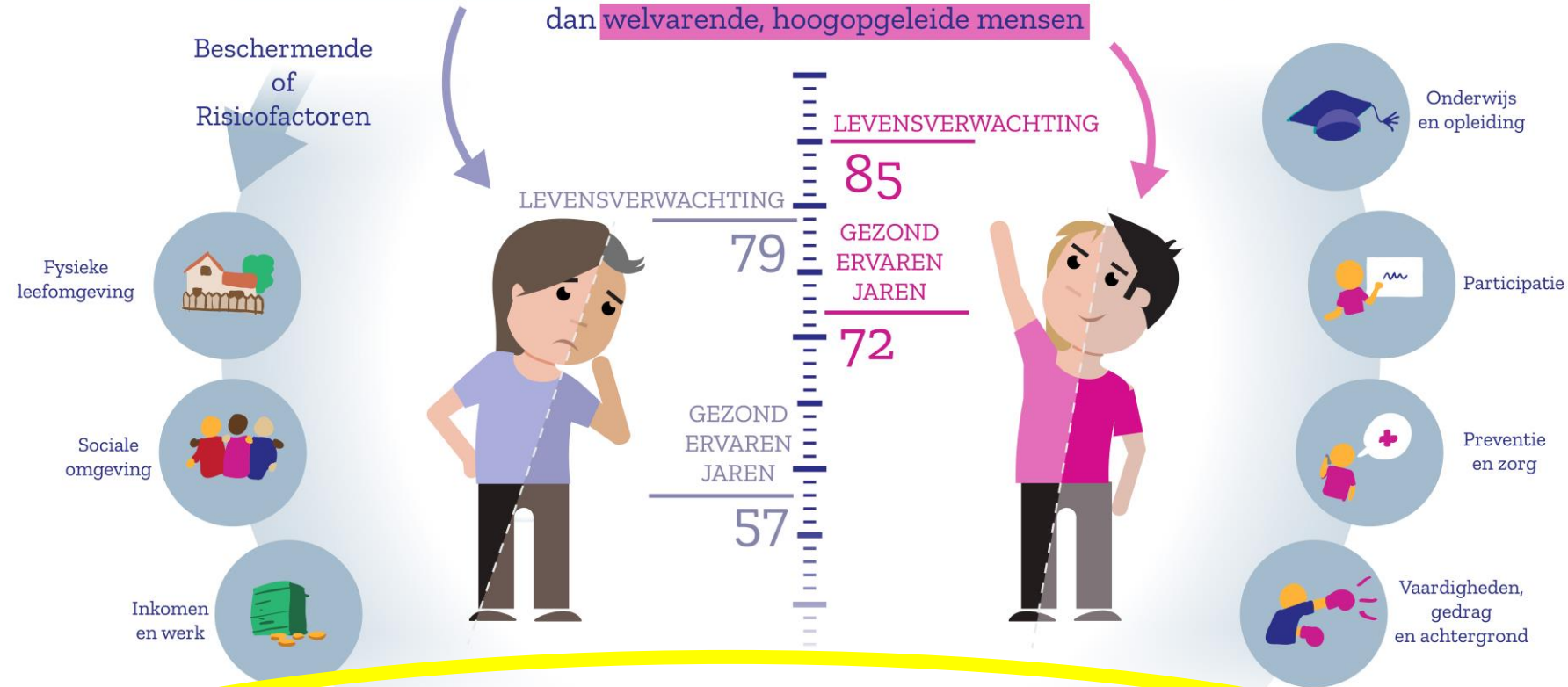
- Gezondheidsproblemen kunnen leiden tot (meer) financiële problemen
 - Veel zorgkosten maken
 - Ook zorgmijding
 - Gedwongen minder moet gaan werken → vermindering inkomen
 - Werk verliezen
 - Mensen met gezondheidsproblemen krijgen soms minder/later hulp

De ervaring is dat mensen in armoede of met schulden vaak in een **negatieve spiraal** terecht komen waarin zowel de gezondheidsproblemen als de financiële problemen toenemen.

(Niet) even lang en gelukkig

Armere mensen met (vaak) een praktische opleiding leven gemiddeld zes jaar korter

dan welvarende, hoogopgeleide mensen

Negen Oplossingen

Benieuwd naar
onze aanpak?
www.pharos.nl

Hoe? De lokale aanpak Gezondheidsverschillen

 GEZOND IN ...
STIMULERINGSPROGRAMMA CVD
LOKALE AANPAK GEZONDHEIDSACHTERSTANDEN

GEZONDHEIDSACHTERSTANDEN: DOORBREEK DE TENDENS

Integrale aanpak

Armoede, schulden etc.

‘Oog voor
achterliggende
oorzaken van
gezondheid’

Gezondheidsverschillen duurzaam aanpakken

Negen principes voor een succesvolle strategie

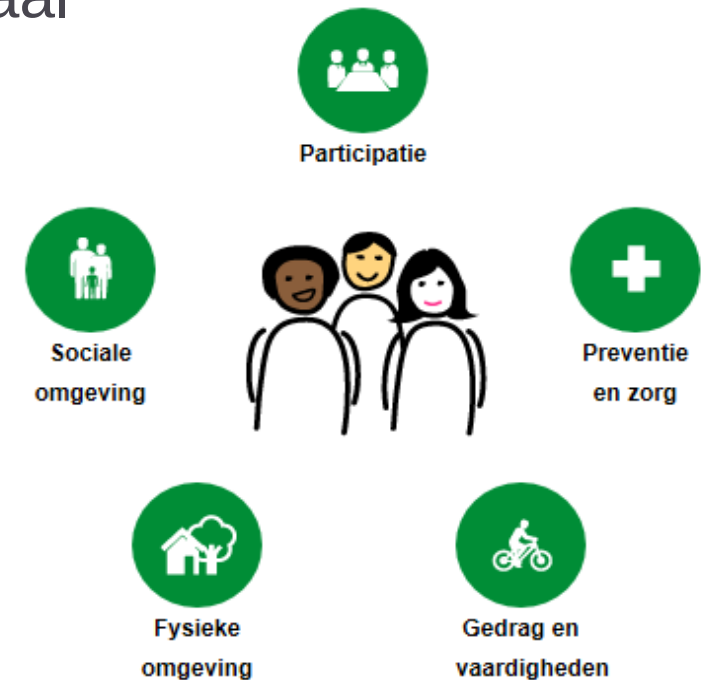
1. Zet in op een brede, domein overstijgende aanpak
2. Differentieer waar nodig
3. Benut kansen in verschillende levensfasen
4. Werk samen met de mensen om wie het gaat
5. Werk persoonsgericht
6. Versterk geloof in eigen kunnen en zelfredzaamheid
7. Stuur op al doende leren en experimenteren
8. Investeer in goede monitoring en evaluatie
9. Werk aan borging van kennis en effectieve aanpakken in praktijk en beleid

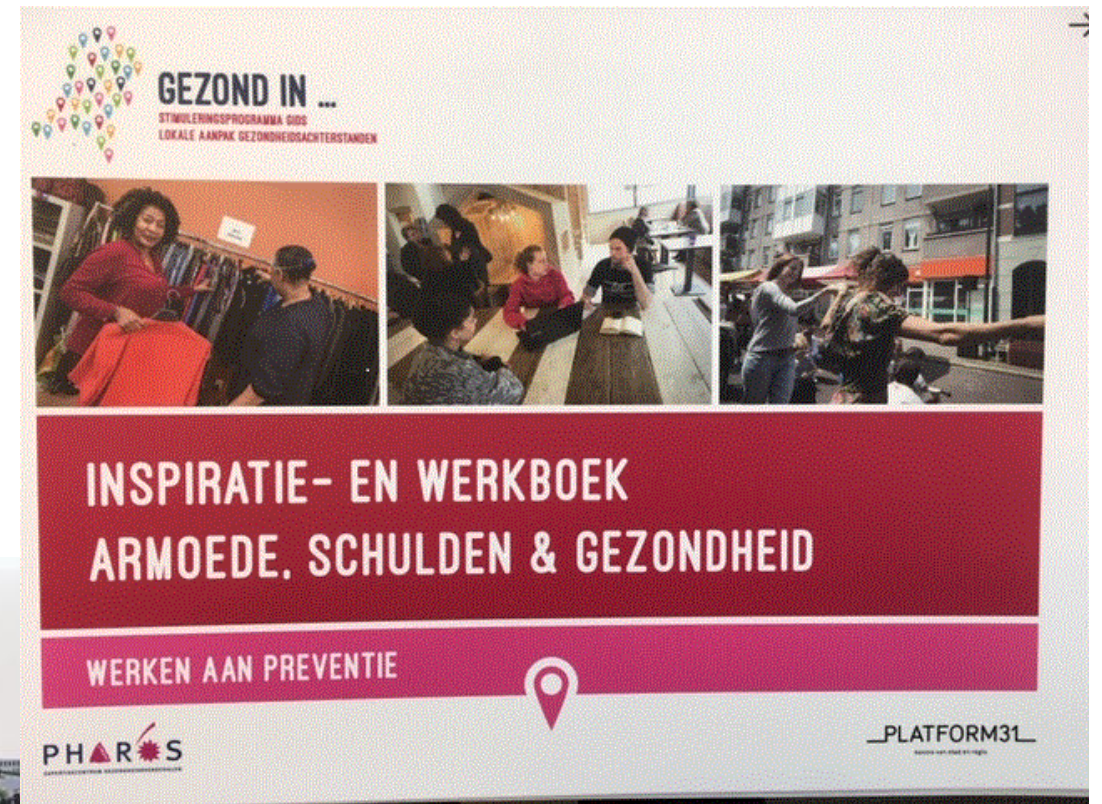

1. Zet in op een brede, domeinoverstijgende aanpak

Oorzaken en aangrijpingspunten van gezondheidsachterstanden zijn veelzijdig en liggen veelal buiten het volksgezondheidsdomein

- Health (of equity) in all policies – zowel landelijk als lokaal
- Koppelen van domeinen
- Samenhangende zorg, preventie en ondersteuning

2. Differentieer waar nodig

Mijn overzicht

Ga verder met je Voorbereiding >

36
Dagen gestopt met roken

288
Sigaretten niet gerookt

€96
Geld gespaard

★★★★★

Tips & oefeningen

Deel je succes via ...

Overzicht

Berichten

Stappen

Instellingen

< Bericht van Suzanne

Vandaag is je Stopdag!

Wat goed! Vandaag is je Stopdag, ontzettend knap dat je gaat stoppen. Ik ga je helpen op deze dag.

Ga naar je Stopdag

envoudige tleg over abetes

at is diabetes?
at kunt u zelf doen?
le helpt u?

idboek voor de patiënt kunt u
en via pharos.nl/webshop

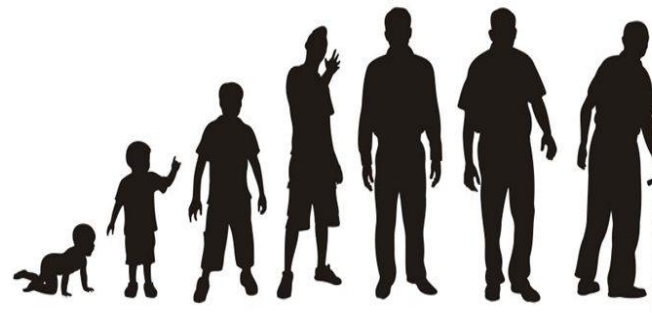
3. Benut kansen in verschillende levensfasen

Gezondheidsverschillen ontstaan door ophoping van problematiek gedurende het leven. Een aanpak met een 'life-course perspective' kan dit tegengaan.

- Een kansrijke en gezonde start voor ieder kind
- Preventieve maatregelen bij ingrijpende gebeurtenissen zoals 18+, geboorte eerste kind, ontslag, scheiding, overlijden/ziekte in familie, etc.
- Ook migratie en integratie zijn ingrijpende gebeurtenissen

Belang van het versterken van beschermende factoren

- Gezond ouder worden

GEZONDE EN KANSRIJKE START

PH
EXPERTISCEENTRUM

THEMADOC REEKS

4. Werk samen met de mensen om wie het gaat

Bewezen meerwaarde voor onderzoek, beleid en interventies

- Aansluiten bij dagelijkse zorgen, belevingswereld, sociale normen, leefomstandigheden
- Aansluiten bij capaciteiten en drijfveren van mensen
- Gebruik methoden die niemand uitsluiten
- Betrek op meerdere niveaus en voor meerdere doeleinden
- Inwoners, ervaringsdeskundigen, sleutelpersonen

5. Werk persoonsgericht

Dit betreft alle professionals van sociaal en medisch domein

- De persoon staat centraal, niet de aandoening of klacht
- Sluit aan bij behoeften, motivatie, gezondheidsvaardigheden
- Completer beeld van de persoon
- Draagt bij aan vertrouwen en beter begrip van
- Adviezen die passen bij dagelijkse routine van mensen
- Het durven afwijken van richtlijnen en protocollen

36%

van de Nederlanders heeft
beperkte gezondheidsvaardigheden

De gesprekskaart

6. Versterk geloof in eigen kunnen en zelfredzaamheid

Grote voorspellers van het vermogen tot zelfmanagement & gedragsverandering

- Versterken gevoel van persoonlijke controle, zelfvertrouwen en zelfredzaamheid
- ‘Mastery’ ervaringen: werk met kleine behapbare doelen, succesjes behalen
- Aandacht voor chronische stress: neerwaartse spiraal doorbreken, stress-sensitieve dienstverlening

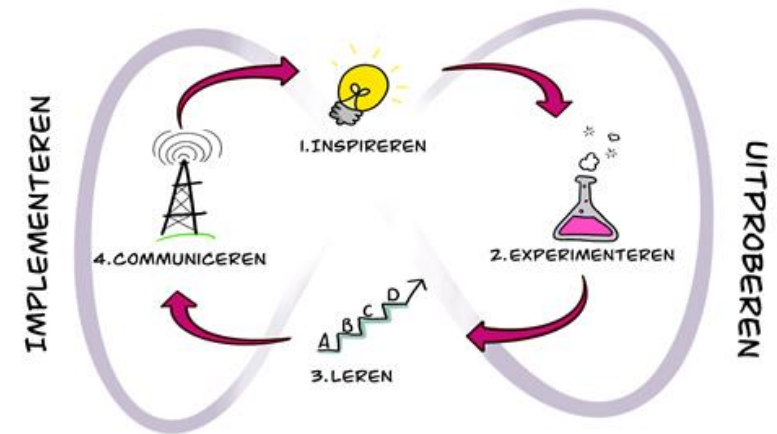

7. Stuur op al doende leren en experimenteren

Aanpak gezondheidsverschillen: een veranderkundige opgave

We hebben een adaptieve en lerende aanpak nodig

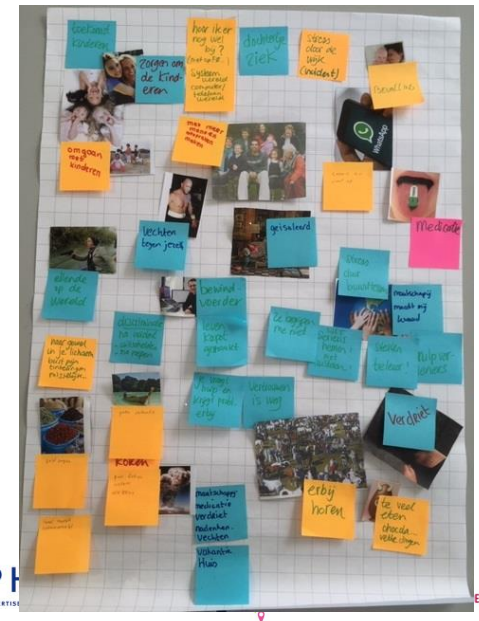
- Stevig bestuurlijk draagvlak en betrokken managers
- Samenwerking en (lokale) coalities
- Leiderschap: doel voor ogen, creëren van randvoorwaarden & sturen op co-creatie en gezamenlijk leren

8. Investeer in goede monitoring en evaluatie

Van belang voor blijvend draagvlak, voor leren, voor bijsturen,
voor het vieren van successen

- Loslaten lineair denken in causale modellen
- Gebruik vernieuwende methoden actie onderzoek, participatief
- Combineer methoden: tellen en vertellen
- Effecten, randvoorwaarden, werkzame bestanddelen, proces

9. Werk aan borging van kennis en effectieve aanpakken in praktijk, beleid, opleidingen

- Houd gezondheidsverschillen op de agenda
- Blijvend bestuurlijk draagvlak en leiderschap
- Koppelen aan maatschappelijke opgaven
- Effectieve strategieën opnemen in beleid, systemen en organisaties
- Benut opdrachtgeverschap van gemeenten naar lokale partners
- Toets kwaliteitscriteria op toepasbaarheid voor iedereen
- Kennis, competenties en vaardigheden professionals in opleidingen borgen

Vragen? Nabranders?

info@gezondin.nu

www.gezondin.nu

www.pharos.nl